

R. Blijstra

DE VUURPROEF

(fragment)

Als lange grijze rupsen kropen de legerreinen langs de plotseling veel te nauwe wegen voort om zoo spoedig mogelijk de onzichtbare schutting te bereiken, die hen tegen zou houden: het front. Vrouwen en kinderen, die de verandering in den gemoedstoestand der mannen slechts half schenen te begrijpen, telden het aantal kanonnen, dat hun huizen voorbijreed en voelden zich gerustgesteld. Zij keken met ontzag naar de hoogere officieren, die anders bijna geheel vergeten en soms veracht, nu het land regeerden omdat ze het zouden redden. Vooral in de kleine steden, die een dubbele bevolking gingen herbergen, groeide het vertrouwen in de macht van het leger. De democratische kranten zwegen of waren gedwongen te constateeren, dat deze bepaalde oorlog niet onmenschelijk maar rechtvaardig was om hunne abonné's niet te verliezen. Na de eerste bestorming der winkels en het gedrang naar de treinen om de eigen woonplaatsen te bereiken, die ineens zoo dierbaar waren geworden, was de rust hersteld. Men had immers machtige bondgenooten en gebrek aan vertrouwen stond gelijk met een nederlaag, dat voelde een ieder als bij intuïtie. Het geheele land richtte den blik naar het Zuiden, naar den vijand, voorheen een naburige staat met steden, rivieren, menschen, thans het onbekende. De oorlog had zich zoo snel gerealiseerd, dat de drie vrienden elkaar niet meer hadden kunnen spreken.

'Oorlog is niet hetzelfde als vrede,' dacht Frederik, toen hij eindelijk an eenige dagen van vermoeiende marschen tot rust kwam op de kamer, die hem was toegewezen. Voor zoo'n banale uitspraak haalde je je schouders op als je twintig, misschien zelfs als je ouder was, maar dan alleen in vredestijd. Het is zoo eenvoudig, zoo natuurlijk, dat oorlog niet hetzelfde is als vrede, iedereen begrijpt je onmiddellijk en de helft van je kennissen zou er toch vroeger om geglimlacht hebben, wanneer je zooiets in vollen ernst bij een kopje thee verkondigde. Maar nu, nu kon je het zeggen tegen menschen, waar je tegen op zag, of liever die je als je gelijken beschouwde, maar wier critiek of sarcasme je vreesde of niet graag hoorde, omdat het onaangenaam was en goedkoop en omdat ze zich op deze wijze een air van superioriteit gaven en omdat ze gelijk hadden, wanneer je zooiets zei als de kapper, wanneer hij vertelde, dat het niet zoo erg mooi weer was vandaag. Frederik herinnerde zich hoe hij eens in een café terechtgekomen was en daar een ouden schoolvriend had aangetroffen, die langza-